

# INVADATORI TĂCUȚI: AMENINȚAREA TOT MAI MARE A DRONELOR ȘI BALOANELOR

Lect. univ. dr. Adriana SAULIUC

Facultatea de Științele Educației, Comunicare și Relații Internaționale,  
Universitatea „Titu Maiorescu”, București; Senior Researcher,  
Centrul de Prevenire a Conflictelor & Early Warning, București  
DOI: 10.55535/GMR.2025.3.23

*The use of drones and balloons as tools of hybrid warfare has become a reality in recent years that has complicated the security equation in Europe and especially on the Eastern Flank. The threat generated by the use of aerostats and drones in a pernicious manner seems to become an essential component of contemporary confrontation strategies. And this preference for these low-cost and operationally flexible technologies allows states and non-state actors to carry out actions that are difficult to attribute to hybrid aggressors, thus increasing strategic ambiguity. Drones facilitate smuggling, surveillance, intelligence gathering, and targeted attacks, while balloons can serve as monitoring platforms and as a means to test the limits of adversary airspace. Together, they expand the spectrum of unconventional tactics, altering the balance between offense and defense and complicating deterrence mechanisms. This article examines how these systems are reshaping the dynamics of modern conflicts, highlighting their security implications.*

*Keywords: drones; aerostats; hybrid warfare; hybrid threats; European Union;*

## INTRODUCERE

Dacă discuțiile referitoare la drone sunt, în general, de dată mai recentă, însemnând ultimele decenii, ca urmare a emergenței acestora, cele privitoare la folosirea baloanelor, indiferent că ne referim la cele cu gaz sau cu aer cald, ar trebui să ne întoarcă în timp, în perioade demult apuse, adică în urmă cu mai multe secole.

Fiecare dintre cele două elemente enunțate se încadrează perfect în dimensiunile civile ale activităților omului, de la agrement la filmări, de la înălțime, ale unor evenimente culturale, sportive și personale, la cartografiere și utilizarea în agricultură sau în domenii diverse, precum construcții, urgențe civile ș.a., iar acestea sunt doar câteva dintre acțiunile pe care aceste tipuri de vehicule aeriene le pot îndeplini. În general, baloanele pot fi utilizate pentru fotografiere de la înălțime, pentru supraveghere și monitorizare, pentru acțiuni referitoare la meteorologie, pentru urgențe care implică anumite categorii de dezastre, în timp ce dronele aduc în atenție, în mare parte, aceleași aspecte relative la divertisment, meteorologie, la acțiuni de căutare-salvare etc.

Analizând diversele acțiuni pentru care baloanele și dronele pot fi folosite, identificăm o plajă largă de avantaje care reies din utilizarea acestora, ceea ce a dus, inevitabil, la proliferarea acestor tipuri de aeronave. Se observă o proliferare a utilizării acestor vehicule aeriene, care, în timp, a evoluat și către extinderea aplicării în domeniul militar. Această tendință a fost impulsionată, în principal, de posibilitatea utilizării eficiente a dronelor, aspect care a fost deosebit de relevant pentru actorii internaționali statali care s-au preocupat de dotarea propriilor forțe armate cu astfel de tehnologii, în primul rând datorită avantajelor strategice și operaționale pe care le conferă.

De la acest moment, trecerea către contextul războiului hibrid, caracterizat prin utilizarea acestor elemente, a reprezentat un pas firesc, fiind realizată de către statele care folosesc aeronave fără pilot în scopuri militare. Marea problemă a devenit însă plierea avantajelor utilizării dronelor și baloanelor pe caracteristicile războiului hibrid, situație care a expus, în ultima perioadă, o multitudine de avantaje în ceea ce privește utilizarea unor astfel de obiecte, în detrimentul țărilor vizate.

## RĂZBOIUL HIBRID – LA CONVERGENȚA DINTRE MILITAR ȘI NEMILITAR. RĂZBOIUL PRIN TOATE MIJLOACELE

În ultimele decenii, mediul internațional de securitate a suferit o serie de mutații care au complicat evoluțiile în domeniul securitar prin apariția unei noi forme de purtare a războiului – cea hibridă. Iar dacă, anterior, confruntarea dintre actorii internaționali gravita în jurul unor conflicte clasice, specifice secolelor trecute, apariția dimensiunii hibride a conflictelor a venit să complice situația. În sensul că războaiele hibride combină mijloace militare și nemilitare, acțiuni evidente și realizate sub acoperire, precum dezinformarea, atacurile cibernetice, presiunea economică, utilizarea forțelor regulate și a unor grupări armate neregulate etc., cu scopul estompării granițelor dintre război și pace, pentru a semăna îndoială în mințile populațiilor țintă, în vederea subminării acestora și, implicit, a destabilizării statelor respective (NATO, 2024).

Odată cu apariția acestui tip de conflict și conștientizarea eficienței lupei duse în „*zona gri*”, țările care folosesc astfel de acțiuni pentru a-și atinge scopurile și-au diversificat opțiunile de acțiune, astfel că, în prezent, putem explica tacticile războiului hibrid prin aducerea în discuție a luptelor de gherilă urbană, dezinformare, răpiri, terorism, utilizarea dronelor și baloanelor etc. (Bargués, Bourekba, 2022), într-o combinație de acțiuni și elemente care vorbesc despre ducerea unui război prin toate mijloacele aflate la îndemână, militare și nemilitare.

Într-o altă exprimare, conflictul hibrid poate fi explicat prin utilizarea unei game complete de moduri diferite de război, care includ capacități convenționale și neconvenționale, care implică tactici și formațiuni neregulate, acte de terorism, dar și acțiuni care pot implica violență și coerciție fără discriminare (Hoffman, 2007, p. 8).

Apoi, tot din necesitatea unei explicări mai aplicate a războiului hibrid, considerăm că este utilă împărțirea elementelor care pot fi utilizate în logica unei abordări hibride a conflictului, în mijloacelor militare, adică utilizarea a ceea ce înseamnă convențional, inclusiv arme sofisticate, și neconvențional, care poate însemna utilizarea într-un mod acoperit a forțelor speciale sau sprijinirea unor grupări care pot acționa ca *proxy*. Dacă dimensiunea militară în orice conflict rămâne tributară celei care implică dotările și accesul la tehnologie, dimensiunea nemilitară a hibridului oferă și mai multe oportunități pentru actorii care recurg la acest tip de confruntare, adică folosirea unei game largi a măsurilor non-chinetice. Iar aici vorbim despre propagandă și dezinformare, ca opțiuni de răspândire a știrilor false, și nu numai; atacuri cibernetice și *hacking*; presiunea economică (sancțiuni, restricții

comerciale, întreruperea aprovizionării cu resurse vitale); presiune diplomatică și tactici legate (*lawfare*); sabotaj și terorism, elemente folosite simultan și adaptiv într-un amestec combinat pentru a obține obiectivele politice dorite (Hoffman, Neumeyer, Jensen, 2024).

Mai recent, *weaponizarea* sau instrumentalizarea migranților a fost adăugată pe lista amenințărilor de natură hibridă (Gkiliati, 2023), transformarea acestora într-o „armă” demonstrând cum orice mijloc poate fi utilizat în acest tip de confruntare atât timp cât poate aduce avantaje agresorului.

Un aspect important a ceea ce înseamnă purtarea unui război hibrid este faptul că „dozarea” acțiunilor și „mixarea ingredientelor” țin de strategiile militare ale actorilor internaționali care recurg la astfel de acțiuni, de aici și complexitatea războaielor hibride, ca urmare a faptului că agresorii utilizează orice mijloace aflate la îndemână pentru a afecta securitatea și stabilitatea actorilor internaționali vizați.

Termenul de *război hibrid* își are originile în anul 2005, fiind introdus de gen.-lt. James Mattis din Corpul Pușcașilor Marini ai SUA, care a explicat acest tip relativ nou de conflict. Ulterior, gl. Mattis a scris, împreună cu lt.-col. Frank Hoffman, o lucrare dedicată acestui concept, intitulată „*Future Warfare: The Rise of Hybrid Wars*”. Hoffman a continuat demersul de popularizare a acestui termen printr-o serie de eseuri și cărți în care a explicat războiul hibrid, raportându-se la exemple precum conflictul din Liban, din 2006. În acest context, el a evidențiat modul în care gruparea libaneză Hezbollah a acționat împotriva Statului Israel, combinând într-o manieră eficientă puterea de foc de înaltă tehnologie – precum rachete de croazieră și antinavă – cu tacticile clasice ale luptei de gherilă, la care a adăugat o campanie media îndreptată împotriva statului israelian.

Identificând eficiența unei astfel de combinații de acțiuni, Frank Hoffman a avertizat, la acel moment, că viitorii adversari ai Statelor Unite ale Americii vor acționa relativ similar, prin combinarea dimensiunii militare convenționale cu acte de terorism, război cibernetic, propagandă ș.a., scopul acestui mix de elemente fiind producerea unor prejudicii maxime pentru securitatea statului american, atât pe dimensiune fizică, precum și pe cea psihologică (Baku Network, 2025).

Perioada care a urmat a validat parțial teoria lui Hoffman referitoare la SUA, care sunt ținta unor acțiuni încadrabile în sfera războiului hibrid, având în spate state precum China și Federația Rusă. Cu toate acestea, „*cazul de manual*” pe această dimensiune este dedicat Ucrainei și efectelor pe care conflictul din estul Europei îl are în special asupra țărilor componente ale spațiului euroatlantic.

## **BALOANE ȘI DRONE – AMENINȚAREA DIN „ZONA GRI” A RĂZBOIULUI HIBRID**

Ultimele decenii ne-au făcut martorii unor evoluții tehnologice fără precedent în istorie, în timp ce apariția aparatelor aeriene fără pilot (Unmanned Aerial Vehicles/UAV), cunoscute și sub numele de drone, a deschis oportunități nemaîntâlnite. Vehiculele aeriene fără pilot sunt aeronave fără echipaj sau pasageri la bord, putând fi automate sau pilotate de la distanță, în timp ce capacitatea de a zbura pe perioade lungi de timp și pe distanțe mari le crește utilitatea atât în cazul folosirii în domeniul civil, cât mai ales în cel militar (The Editors of ProCon, 2025).

Discuția privind utilitatea acestor aparate din perspectivă militară poate porni de la diferența dintre drone și rachetele de croazieră, două elemente tehnologice suprapuse din mai multe puncte de vedere. Aceste diferențe includ modul de utilizare pentru zboruri ghidate și capabilitățile lor, care devin aproape similare. Totuși, diferențele esențiale rezultă din reutilizarea dronelor, care sunt vehicule aeriene capabile să se întoarcă la bază după îndeplinirea misiunii (cu excepția dronelor kamikaze), în timp ce rachetele de croazieră sunt distruse odată cu atingerea țintei.

Alte diferențe semnificative vizează faptul că o rachetă de croazieră transportă, în general, o încărcătură explozibilă mult mai mare comparativ cu dronele. În schimb, dronele, datorită tehnologiei de care dispun, sunt, în cele mai multe cazuri, controlate și monitorizate de la distanță de către echipajele care le operează și sunt programate pentru a se întoarce la bază după finalizarea misiunii. În contrast, rachetele de croazieră, odată lansate pentru o anumită misiune, operează pe baza unei preprogramări și, în mare măsură, funcționează în mod autonom după părăsirea punctului de lansare (Schmidt, Haider, 2021).

Totodată, discuția privind utilizarea dronelor și baloanelor în contextul războiului hibrid depășește dimensiunea strict militară a conflictului, nefiind limitată la utilizarea UAV-urilor militare în acțiuni împotriva inamicilor pe front. Mai degrabă, aceasta se referă la incidente care implică drone și baloane civile, având ca efect paralizarea traficului aerian al țărilor în care acestea au loc și generând, simultan, o stare de panică în rândul societăților afectate. În același timp, astfel de incidente amplifică nivelul de anxietate al autorităților statelor respective, care întâmpină dificultăți în determinarea modalităților adecvate de încadrare și gestionare a acestor situații.

## BALOANELE – (MAI) NOILE AMENINȚĂRI ZBURĂTOARE

Aeronautica explică baloanele (Rumerman, n.d.) ca fiind obiecte aerostate nepropulsate care, ca urmare a caracteristicilor lor, pot rămâne în aer sau pot pluti datorită flotabilității lor, diferențiindu-se de vehiculele care fac parte din categoria dirijabilelor, fiind obiecte aerostate propulsate care zboară într-o manieră controlată.

Primele elemente care vorbesc despre baloane cu aer cald au legătură cu istoria Chinei, mai exact cu epoca celor Trei Regate, când Zhuge Liang, din regatul Shu Han (220 – 280 e.n.), a folosit felinarele aeriene pentru semnalizare militară (Atkins, 2022). Istoria ne demonstrează că primele invenții utilizate în războiul aerian au fost baloanele și zmeele, având ca rol principal recunoașterea. Acestea au permis obținerea unei perspective aeriene asupra câmpului de luptă, facilitând identificarea pozițiilor și mișcărilor trupelor inamice. Ulterior, baloanele au fost folosite cu scopul de a incendia ținte inamice, în timp ce prima utilizare militară înregistrată a baloanelor are legătură cu Războaiele Revoluționare Franceze. Eficiența pe dimensiunea militară a unor astfel de elemente a făcut ca evoluția utilizării lor să fie și mai aplicată începând cu secolul XIX, iar nivelul tehnologic al acelor timpuri a dus la echiparea lor cu camere, telegrafe și alte instrumente care permiteau efectuarea de acțiuni de recunoaștere și observație, esențiale pe dimensiune militară, mult mai operative, detaliate și precise (Britannica Editors, 2024).

În aceste timpuri, baloanele nu sunt utilizate pe scară largă în domeniul militar, fiind evidentă preferința pentru tehnologii precum drone și sateliți pentru accesul la informații și opțiuni de monitorizare, însă, în prezent, la secole după debutul utilizării acestui tip de obiecte aerostate, războiul hibrid purtat de Federația Rusă împotriva țărilor din spațiul euroatlantic expune o realitate complicată. Și anume, aceea în care baloane misterioase pot avea efecte dintre cele mai diverse asupra statelor în care sunt trimise, inclusiv din perspectiva opțiunilor pe care aceste țări le au pentru a gestiona acest tip de amenințare venită din văzduh.

Cazul Lituaniei și al misterioaselor baloane care i-au brăzdat cerul începând cu luna septembrie 2024 este unul relevant în logica analizării provocărilor care vin pe această dimensiune. Pe scurt, în perioada antemenționată, zeci de baloane care transportau pachete mari au plutit dinspre Belarus spre spațiul aerian lituanian. În luna octombrie 2024, un astfel de balon a aterizat pe aeroportul din Vilnius, fiind, astfel, descoperit că pachetele mari care erau atașate baloanelor care veneau dinspre Belarus conțineau țigări de contrabandă, fiind, totodată, dotate cu dispozitive de urmărire prin satelit pentru a fi ulterior recuperate de contrabandiștii de țigări. La câteva zile după incidentul care a implicat balonul care a aterizat pe aeroportul din Vilnius, un altul asemănător a aterizat într-un complex militar din Lituania.

La acel moment, chiar dacă dovezile au indicat că baloanele transportau doar țigări de contrabandă, fiind singura opțiune rămasă pentru contrabandiști după ce Lituania, în 2023, a construit un zid de 550 km și a închis unele puncte de frontieră la granița cu Belarus, statul baltic nu s-a simțit confortabil în contextul acestor evoluții, mai ales că aceeași perioadă coincide cu cea în care autoritățile lituaniene au depus eforturi pentru a consolida apărarea la granița estică, în încercarea de a limita riscurile și amenințările venite dinspre Federația Rusă și aliatul Moscovei, Belarus. În ciuda acestor eforturi, în ultima perioadă, baloanele care au zburat dinspre Belarus au devenit un lucru obișnuit în Lituania, numai în septembrie 2024 circa 250 de baloane trecând granița dintre cele două state (Seputyte, 2024), situație care a generat preocupări majore în țara baltică.

Apoi, la 24 noiembrie 2024, Lituania a avut de gestionat cel mai mare flux de baloane intrate în spațiul său aerian de până la acel moment, astfel că Aeroportul din Vilnius a fost nevoit să își întrerupă activitatea de două ori, ca urmare a unor obiecte aerostate aflate în proximitatea acestuia, inițial pentru cinci ore, perioadă care a fost ulterior prelungită. Nu a fost prima perturbare a activității aeroportului din Vilnius, la 20 noiembrie 2024 fiind afectate zece zboruri și, implicit, 1.100 de pasageri. Anterior, în luna octombrie același an, ca urmare a unor incidente similare, aproximativ 95 de zboruri și peste 14.000 de pasageri au fost afectați. Decizia regimului de la Vilnius din toamna anului trecut de a închide temporar granița cu Belarus a fost gândită pentru a reduce numărul incidentelor venite dinspre Belarus și efectele lor (Kulakova, 2025).

Chiar dacă, la o primă vedere, baloanele pot fi asociate cu o acțiune încadrabilă în sfera celei de criminalitate organizată, mai exact a traficului ilicit de țigări, problema în sine este mult mai complicată. Iar această complicare vine în contextul în care nu este exclus ca baloanele cu țigări traficate să testeze reacția autorităților lituaniene la incidente „*inofensive*” la o primă vedere pentru securitatea statului lituanian, însă mult mai profunde ca posibile efecte directe și secundare pe viitor, din mai multe considerente. În primul rând, ca urmare a faptului că războiul hibrid este un tip de război care îmbină utilizarea tuturor mijloacelor posibile pentru a crea situații dificil de gestionat de către statul țintă. Și, plecând de la această abordare în care un agresor hibrid va transforma orice element ofertant pentru câștigurile sale de etapă într-unul instituționalizat, actorii aflați în spatele acțiunilor hibride vor utiliza elemente care țin de dimensiunea neconvențională în creionarea unor strategii ample, care au capacitatea de a eluda delimitarea clară dintre ceea ce poate fi considerat activitate civilă și riscul de securitate pentru statul aflat în mijlocul unei astfel de situații.

Iar din acest punct de vedere este relevantă analizarea modului în care acțiunea este „pusă în scenă”, iar exemplul Lituaniei este unul relevant, fiind evident că niciun balon care transporta țigări de contrabandă nu a părăsit granița statului fără ca acest lucru să fie cunoscut de *intelligence*-ul din Belarus. De aici supozițiile mai mult decât pertinente că, odată ce KGB-ul belarus a acceptat astfel de acțiuni, nu există nicio îndoială că acestea sunt cunoscute și, cel mai probabil, realizate cu acceptul și încurajarea venită de la Moscova. O presupunere care are legătură cu relația strânsă dintre regimul de la Minsk și Kremlin, adică cu faptul că, de la momentul debutului așa-numitei „operațiuni militare speciale” în Ucraina, statul Belarus a fost folosit de Federația Rusă pentru a-și pregăti și „cosmetiza”, în același timp, acțiunile belicoase împotriva statului ucrainean (Bajarūnas, 2024).

Plecând de la aceste evoluții, întrebarea care se pune este dacă roiurile de baloane care transportă țigări de contrabandă din Belarus în Lituania reprezintă o acțiune a contrabandiștilor fac parte din războiul hibrid al Rusiei împotriva spațiului euroatlantic sau ambele variante sunt valabile? Premierul lituanian a catalogat incidentele care implică baloanele meteorologice care ajung din Belarus în Lituania ca fiind „atacuri hibride”. Analizând consecințele imediate pe care baloanele care trec granița lituaniană le generează, interpretarea acestora ca având legătură cu intenția de a crea haos și a „testa” punctele slabe ale statului lituanian nu este considerată nepotrivită. Cel puțin nu în contextul ultimilor ani, marcați de efectele războiului hibrid în regiune și de intenția Federației Ruse de a crea confuzie și instabilitate în statele de pe Flancul Estic al NATO. Lituania pare să fie în prima linie pe dimensiunea acestui nou tip de acțiune, în timp ce Polonia și Letonia au fost, de asemenea, afectate, în sensul că și pe teritoriul acestora au ajuns baloane, însă într-un număr mult mai mic.

Semnalele venite dinspre autoritățile lituaniene privind faptul că roiurile de baloane reprezintă atacuri hibride asupra Occidentului, fiind o amenințare semnificativă pentru securitatea statelor de pe Flancul Estic, deoarece „sunt comise în contextul larg al războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei”, trag un semnal de alarmă privitor la noile provocări hibride. Mai ales că temerile cele mai mari sunt că, într-un viitor apropiat, astfel de baloane pot fi dotate cu camere spion, dispozitive incendiare sau chiar explozibil, oferind Moscovei o unealtă în maparea punctelor slabe ale statelor de pe Flancul Estic (Rothwell, 2025).

Un alt exemplu elocvent privitor la utilizarea baloanelor și impactul folosirii lor este incidentul din 2023, când un presupus balon spion al Chinei a survolat teritorii din America de Nord, mai exact din Canada și SUA, și despre care oficiali americani au opinat că ar fi fost un dispozitiv de supraveghere la mare altitudine. O alegație



contrazisă de regimul de la Beijing, care a informat oficial că dirijabilul era folosit în scopuri meteorologice și a deviat de la ruta planificată. Situația a fost însă una delicată, în condițiile în care balonul chinez a zburat deasupra Insulelor Aleutian din Alaska, a traversat Canada și, apoi, a ajuns în orașul Billings din Montana, regiune care găzduiește câteva dintre silozurile de rachete nucleare ale SUA (BBC, 2023).

## **UTILIZAREA DRONELOR VĂZUTĂ PRIN LENTILA RĂZBOIULUI HIBRID**

Faptul că dronele militare au devenit o caracteristică definitorie a războiului modern (Clapp, 2025, p. 1) este dovedit de evoluțiile din teatrele de operații din Ucraina, Fâșia Gaza/Israel, Liban, până la conflictele civile din Sudan, Siria și Myanmar, care demonstrează că UAV-urile au devenit omniprezente, ca urmare a preferinței actorilor internaționali statali și nestatali de a utiliza acest tip de tehnică militară în acțiunile lor

O altă realitate este faptul că dronele au modificat dinamica tactică a conflictelor, chiar dacă există dezbateri în ceea ce privește impactul strategic al utilizării lor, așa cum susțin cei care dau exemple numeroasele atacuri cu drone americane în Orientul Mijlociu și în Afganistan și care susțin că, în ciuda acestora, amenințarea militară în aceste spații încă persistă. La fel de întâmplă și în cazul Ucrainei (Andersson, Simon, 2024, p. 1), unde utilizarea la scară largă a dronelor de către ambele părți nu a modificat semnificativ liniile frontului (Clapp, 2025, p. 2), chiar dacă capacitatea acestora de a produce distrugerii majore inamicului este de necontestat.

Însă, discuțiile despre utilizarea dronelor în războiul hibrid trec dincolo de dimensiunea militară a utilizării acestora și relevă o situație mult mai complexă, ca urmare a neprevăzutului situației. Deoarece, în războiul hibrid purtat de Federația Rusă împotriva statelor membre ale NATO și ale UE, cu excepțiile care implică trecerea unor drone utilizate de armata rusă în atacurile din Ucraina în spațiile aeriene ale țărilor de pe Flancul Estic, incidentele recente indică o situație cel puțin complicată.

Și, pentru a înțelege această realitate, oferirea unui exemplu care nu a fost catalogat ca fiind o acțiune încadrabilă în războiul hibrid, însă care poate fi relevant pentru a înțelege ulterioarele evoluții, este mai mult decât oportună. Iar aici discutăm despre incidentul din decembrie 2018, când sute de zboruri de pe Aeroportul Gatwick de lângă Londra au fost anulate pe fondul unor rapoarte care indicau prezența unor drone în apropierea pistei. În cifre, incidentul se traduce în circa 1.000 de zboruri afectate și 140.000 de pasageri care au fost impactați de ceea ce este considerat a fi cea mai mare perturbare a activității aeroportului Gatwick

de la momentul erupției vulcanului islandez Eyjafjallajökull, în 2010, erupție care a paralizat circulația aeriană pe aproape întreg continentul european (BBC, 2018).

Perioada care a urmat incidentelor din proximitatea Aeroportului Gatwicha fost marcată de incidente oarecum izolate, însă ultimii ani au demonstrat transformarea unor evenimente din aceeași categorie într-o urgență majoră. Urgență care reiese din numărul tot mai mare de astfel de evenimente și din necesitatea autorităților statelor țintă de a gestiona cât mai eficient astfel de situații, mai ales că exemplele sunt multiple. Astfel, în noiembrie 2024, mai multe zboruri neautorizate ale unor drone au fost raportate în Marea Britanie deasupra și în apropierea bazelor militare RAF Lakenheath, RAF Mildenhall, RAF Feltwell și RAF Fairford, toate considerate de importanță critică pentru activitățile militare americane în Europa, fiind considerate de importanță strategică, deoarece RAF Mildenhall este utilizată pentru misiuni de realimentare și operații speciale; RAF Feltwell pentru sprijin logistic oferit forțelor americane; RAF Lakenheath găzduiește *US Air Force's 48<sup>th</sup> Fighter Wing*, în timp ce RAF Lakenheath este programată să găzduiască arme nucleare americane. Chiar dacă oficialii britanici și americani nu au oferit la acel moment detalii privitoare la numărul dronelor implicate în incidente sau cine s-ar fi putut afla în spatele acestora, evenimentele au fost tratate cu seriozitate de către cele două state, care au luat măsuri de limitare a efectelor asupra securității lor (Peart, 2024; Hearn, 2025).

Germania a experimentat, de asemenea, situații similare, în august 2024, când a raportat drone suspecte în apropierea unor baze militare americane. Ulterior, în luna decembrie a aceluiași an, SUA au confirmat creșterea numărului de incidente produse în jurul bazelor militare din Germania, printre care și celebra bază militară aeriană Ramstein, în timp ce unele zone industriale, printre care s-au aflat și unele deținute de producătorul de arme Rheinmetall, s-au aflat sub observație (Reuters, 2024; France 24, 2024).

Ulterior, anul 2025 s-a dovedit și mai prolific din acest punct de vedere, lista incidentelor care implică drone neidentificate fiind și mai mare. Primul incident major de anul acesta a vizat Aeroportul din Copenhaga, la 22 septembrie a.c. autoritățile daneze luând decizia suspendării activităților pe acest aeroport pentru mai bine de patru ore, după ce câteva drone au fost observate în proximitatea acestuia. Incidentul a fost catalogat ca fiind o operațiune hibridă menită să perturbe infrastructura critică. În aceeași noapte, autoritățile norvegiene au luat aceeași decizie, suspendând temporar activitatea aeroportului Oslo Gardermoen, din motive similare.

În perioada 24-26 septembrie a.c., incidente asemănătoare au avut loc în apropierea Aeroportului Aalborg din Danemarca, care are dublă utilitate, civilă și militară, ca urmare a faptului că găzduiește și o bază militară. Activitatea acestui aeroport a fost perturbată în două situații diferite, în timp ce aeroporturile Esbjerg, Sønderborg și Flyvestation Skrydstrup au fost, la rândul lor, afectate, cu mențiunea că aceasta din urmă este principala bază aeriană a Forțelor Aeriene Regale Daneze, care găzduiește cele 30 de avioane de vânătoare din clasa F-16 Fighting Falcon aflate în dotarea Forțelor Aeriene Daneze (Jacobsen, 2025). Incidentele care au afectat Danemarca au venit în contextul în care acest stat deține președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene (iulie – decembrie 2025), dar și cu câteva zile înainte de o întâlnire a Consiliului UE care a avut loc la Copenhaga, la 1 octombrie a.c. Temele de discuții aflate pe agenda liderilor statelor membre ale UE au inclus măsurile de consolidare a apărării comune a Europei, cu focus pe încălcările spațiului aerian de către Federația Rusă în mai multe state europene (Consiliul European, 2025), un subiect care a devenit tot mai stringent și actual în contextul provocărilor războiului hibrid.

Incidentele de mai sus nu sunt singulare, Polonia fiind, de asemenea, ținta unor acțiuni similare. Mai exact, în seara zilei de 9 septembrie a.c., un număr cuprins între 19 și 23 de drone neînarmate au intrat în spațiul aerian polonez. Premierul polonez Donald Tusk a catalogat acest tip de acțiuni care au implicat pătrunderea în spațiul aerian al Poloniei a unor drone străine ca fiind „o amenințare directă”. Polonia a mers chiar mai departe și a invocat Articolul 4 din Tratatul Atlanticului de Nord (Hubenko, Ford, Connor, Hairsine, 2025), articol care prevede posibilitatea ca statele membre ale NATO să solicite consultări cu ceilalți membri ai organizației în situația în care consideră că integritatea teritorială, securitatea și independența politică a statului respectiv sunt amenințate (NATO, 2025).

Justificarea Poloniei pentru o astfel de decizie de a solicita consultări a fost explicată de vice-premierul Radosław Sikorski, care a adus în discuție faptul că incidentele care au afectat Polonia, inclusiv prin perturbarea activităților aeroporturilor Warsaw International Airport, Warsaw Modlin Airport, Rzeszów–Jasionka Airport și Lublin Airport, care au fost închise temporar, reprezintă „un caz fără precedent de atac nu numai asupra teritoriului Poloniei, ci și asupra teritoriului NATO și UE.” (Polskie Radio PL, 2025).

În contextul recentelor evoluții, preocupările celor două organizații internaționale și ale statelor aflate în prima linie a războiului hibrid sunt mai mult decât evidente. Pe fondul unui număr tot mai mare de evenimente care au implicat drone străine, NATO a anunțat, la 27 septembrie a.c., că își va spori prezența în Marea Baltică

prin amplificarea activității de *intelligence* și desfășurarea fregatei FGS Hamburg, într-o consolidare a misiunii NATO „*Baltic Sentry*”, care a debutat în luna ianuarie a.c. ca răspuns la o serie de incidente ce au implicat deteriorări ale cablurilor electrice, legăturilor de telecomunicații și conductelor de gaze de pe fundul Mării Baltice. O altă misiune NATO, „*Eastern Sentry*”, a fost lansată în septembrie a.c. pentru a crește apărarea Flancului Estic al Alianței, fiind un răspuns la amenințările generate de dronele ruse care violează spațiul aerian polonez (Sytaș, 2025).

La UE, șefa Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, a tras un semnal de alarmă privitor la faptul că „*se întâmplă ceva nou și periculos pe cerul nostru*”, declarație făcută la 8 octombrie a.c., în fața Parlamentului European. Șefa Comisiei Europene a semnalat necesitatea unei reacții din partea UE, explicând că „*un incident poate fi o greșeală. Două, o coincidență. Dar trei, cinci zece? Aceasta este o campanie deliberată și ținută în zona gri împotriva Europei. Iar Europa trebuie să răspundă.*” (Lecca, 2025).

## ÎN LOC DE CONCLUZII

Conștientizarea provocărilor cu care actorii internaționali statali și nestatali din spațiul euroatlantic se confruntă pe dimensiunea hibridă reprezintă o condiție obligatorie în vederea luării de măsuri pertinente și coerente în lupta cu un inamic nevăzut. În sensul că, în ciuda atribuirii, în marea majoritate a cazurilor din Europa, a responsabilității pentru incidente, în acest spațiu, Federației Ruse, utilizarea dronelor și a baloanelor reprezintă o opțiune încadrabilă în războiul hibrid, care vine cu o serie de avantaje pentru agresorul hibrid, avantaje care sunt direct proporționale cu amenințările pe care aceste acțiuni le presupun pentru statul țintă.

Iar pe această dimensiune, de referință sunt caracteristicile dimensiunii hibride care implică utilizarea dronelor și baloanelor plecând de la faptul că acestea reprezintă elemente ieftine, care pot fi utilizate fără a implica costuri materiale mari. Mai mult, faptul că, în puține cazuri, incidentele care au implicat drone și baloane au putut fi atribuite statelor care le-au inițiat, în sensul tragerii la răspundere a acestora, reduce aproape la minim costurile politice pentru agresorii hibridi, care beneficiază de pe urma consecințelor strategice pe care utilizarea unor astfel de elemente le presupun, adică opțiunea de a crea haos și a afecta securitatea statelor țintă, fără a recurge la componenta militară.

Or, din acest punct de vedere, faptul că utilizarea dronelor și a baloanelor poate crea anxietate în capitalele statelor vizate, în timp ce nivelul de disconfort resimțit de societățile acestora este mare, am putea spune că astfel de acțiuni încadrabile în războiul hibrid expun cu generozitate opțiuni și oportunități mai mult decât ofertante pentru actorul care le folosește.

## BIBLIOGRAFIE:

1. Andersson, J.J., Simon, S. (2024). *Drone warfare and the EU*. European Union Institute for Security Studies, [https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Brief\\_2024-17\\_Drones%20%281%29.pdf](https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Brief_2024-17_Drones%20%281%29.pdf), accesat la 24 septembrie 2025.
2. Atkins, H. (2022). *When Were Hot Air Balloons Invented?*. History Hit, <https://www.historyhit.com/when-were-hot-air-balloons-invented/>, accesat 12 septembrie 2025.
3. Bajarūnas, E. (2024). *Beware – Mystery Balloons Can Carry a Punch*. CEPA, <https://cepa.org/article/beware-mystery-balloons-can-carry-a-punch/>, accesat 24 septembrie 2025.
4. Baku Network (2025). *Hybrid Warfare: The Invisible War That's Already*, <https://www.bakunetwork.org/en/news/analytics/14514>, accesat la 27 septembrie 2025.
5. Bargaues, P., Bourekba, M. (2022). *War by all means: the rise of hybrid warfare*. Barcelona Center for International Affairs, <https://www.cidob.org/en/publications/war-all-means-rise-hybrid-warfare>, accesat la 12 septembrie 2025.
6. BBC (2018). *Gatwick Airport: Drones ground flights*, <https://www.bbc.com/news/uk-england-sussex-46623754>, accesat la 24 septembrie 2025.
7. BBC (2023). *Chinese spy balloon over US is weather device says Beijing*, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-64515033>, accesat la 24 septembrie 2025.
8. Britannica Editors (2024). „*Balloon*”. Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/technology/balloon>, accesat la 12 septembrie 2025.
9. Clapp, S. (2025). *Military drone systems in the EU and global context: Types, capabilities and regulatory frameworks*. European Parliamentary Research Service, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772885/EPRS\\_BRI\(2025\)772885\\_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/772885/EPRS_BRI(2025)772885_EN.pdf), accesat la 24 septembrie 2025.
10. Consiliul European (2025). *Reuniunea informală a șefilor de stat sau de guvern*, Copenhaga, 1 octombrie 2025. <https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/european-council/2025/10/01/>, accesat la 24 septembrie 2025.
11. France 24 (2024). *Unidentified drones seen over US military base*, industrial site in Germany, <https://www.france24.com/en/europe/20241213-unidentified-drones-seen-over-us-military-base-industrial-site-in-germany>, accesat la 24 septembrie 2025.
12. Gkliati, M. (2023). *Let's Call It What It Is: Hybrid Threats and Instrumentalisation as the Evolution of Securitisation in Migration Management*. European Papers – A Journal on Law and Integration, <https://www.europeanpapers.eu/europeanforum/lets-call-it-what-it-is-hybrid-threats-and-instrumentalisation>, accesat la 17 septembrie 2025.
13. Hearn, J. (2025). *Nearly 200 drone sightings near UK military bases since the start of the year*, MOD confirms. RAF, <https://www.forcesnews.com/services/raf/nearly-200-drone-sightings-near-uk-military-bases-start-year-mod-confirms>, accesat la 24 septembrie 2025.
14. Hoffman, F.G. (2007). *Conflict in the 21<sup>st</sup> Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies.
15. Hoffman, F., Neumeyer, M., Jensen, B. (2024). *The Future of Hybrid Warfare*, Center for Strategic & International Studies, <https://www.csis.org/analysis/future-hybrid-warfare>, accesat la 17 septembrie 2025.
16. Hubenko, D., Ford, M., Connor, R., Hairsine, K. (2025). *Poland calls NATO meeting after downing Russian drones*, DW, <https://www.dw.com/en/poland-calls-nato-meeting-after-downing-russian-drones/live-73941525>, accesat la 24 septembrie 2025.

17. Jacobsen, S. (2025). Denmark links drones at Copenhagen airport to hybrid attacks across Europe. Reuters, <https://www.reuters.com/world/europe/drones-that-shut-copenhagen-airport-flown-by-capable-operator-danish-police-say-2025-09-23/>, accesat la 24 septembrie 2025.
18. Kulakova, M. (2025). *Lithuania Reports "Most Intense" Belarus Balloon Launches in November*, Latvia Hit Too. United 24 Media, <https://united24media.com/latest-news/lithuania-reports-most-intense-belarus-balloon-launches-in-november-latvia-hit-too-13719>, accesat la 24 septembrie 2025.
19. Lecca, T. (2025). *'Hybridwarfare' or more of the same? Getting a grip on drones across Europe*. Politico, <https://www.politico.eu/article/hybrid-warfare-or-more-of-the-same-getting-a-grip-on-drones-across-europe/>, accesat la 24 septembrie 2025.
20. NATO (2024). *Countering hybrid threats*, <https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-hybrid-threats>, accesat la 12 septembrie 2025.
21. NATO (2025). *The consultation process and Article 4*, <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/the-consultation-process-and-article-4>, accesat la 24 septembrie 2025.
22. Peart, H. (2024). *Drones spotted over military bases in the U.K. that are used by the U.S.*, NBS News, accesat la 24 septembrie 2025.
23. Polskie Radio PL (2025). *Poland summons Russian envoy over drone incursions: FM*, <https://www.polskieradio.pl/395/7784/artykul/3577733,poland-summons-russian-envoy-over-drone-incursions-fm>, accesat la 24 septembrie 2025.
24. Reuters (2024). *Alert at NATO base in Germany was due to drone threat, source says*, <https://www.reuters.com/world/europe/alert-nato-base-germany-was-due-drone-threat-source-says-2024-08-26/>, accesat la 24 septembrie 2025.
25. Rothwell, J. (2025). *Russia's new weapon in hybrid war against Europe*, The Telegraph, <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2025/11/28/russia-new-weapon-hybrid-war-against-europe/>, accesat la 28 septembrie 2025.
26. Rumerman, J. (n.d.). *Early Balloon Flight in Europe*. U.S. Centennial of Flight Commision, [https://web.archive.org/web/20080701154629/http://www.centennialofflight.gov/essay/Lighter\\_than\\_air/Early\\_Balloon\\_Flight\\_in\\_Europe/LTA1.htm](https://web.archive.org/web/20080701154629/http://www.centennialofflight.gov/essay/Lighter_than_air/Early_Balloon_Flight_in_Europe/LTA1.htm), accesat la 12 septembrie 2025.
27. Schmidt, A., Haider, A. (2021). *The Differences Between Unmanned Aircraft, Drones, Cruise Missiles and Hypersonic Vehicles*, Joint Air Power Competence Centre, <https://www.japcc.org/chapters/c-uas-the-differences-between-unmanned-aircraft-drones-cruise-missiles-and-hypersonic-vehicles/#cruise-missiles-versus-unmanned-aircraft>, accesat la 18 septembrie 2025.
28. Seputyte, M. (2024). *Mystery Hot-Air Balloons Unnerve a Jittery Lithuania*, Bloomberg, <https://www.bloomberg.com/news/newsletters/2024-10-05/mystery-hot-air-balloons-unnerve-a-jittery-lithuania>, accesat la 12 septembrie 2025.
29. Sytas, A. (2025). *NATO to increase presence in the Baltic after Denmark drone incidents*, Reuters, <https://www.reuters.com/world/nato-step-up-vigilance-baltic-after-denmark-drone-incidents-2025-09-27/>, accesat la 24 septembrie 2025.
30. The Editors of ProCon (2025). *Drones*, Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/procon/drones-debate>, accesat la 12 septembrie 2025.